

CARACTERISTICI ACTUALE ȘI DE PERSPECTIVĂ ALE SERVICIILOR DE TELECOMUNICAȚII ÎN CONTEXTUL GLOBALIZĂRII

Maria GRIȚCO,
doctorandă, UTM

Rezumat

Economia globală se caracterizează nu numai prin comerțul liber cu bunuri și libera circulație a capitalului, ci și servicii de telecomunicații, privite ca parte distinctă a activității umane. Trecerea timpului a dovedit, însă, că o analiză mai completă a fenomenului globalizării economiei nu poate face, în nici un caz abstracție de servicii. Acestea au început să joace un rol din ce în ce mai important în economia tuturor țărilor, îndeosebi a statelor dezvoltate.

Serviciile de telecomunicații au o contribuție semnificativă la crearea produsului intern brut și la ocuparea forței de muncă, fapt ce contribuie la dezvoltarea economiei.

Progresul tehnic, amplificarea diviziunii sociale a muncii, creșterea cererii de servicii din partea întreprinderilor și respectiv a populației sunt principalii factori care au favorizat dezvoltarea și diversificarea serviciilor.

Cuvinte-cheie: *economie globală, globalizare, comerț liber, servicii, telecomunicații, progres tehnic*

CARACTÉRISTIQUES ACTUELLES ET DE PERSPECTIVE DES SERVICES DE TÉLÉCOMMUNICATIONS DANS LE CONTEXTE DE LA GLOBALISATION

Résumé

L'économie mondiale se caractérise non seulement par le libre commerce des marchandises et la libre circulation des capitaux. Outre ces composants, on encore être pris en compte. Les services de télécommunication, considérés comme une partie distincte de l'activité humaine. Le passage du temps a montré, cependant, qu'une analyse plus complète du phénomène de la mondialisation économique ne peut, en aucun cas ignorer le service. Ils ont commencé à jouer un rôle plus important dans l'économie de tous les pays, en particulier les pays développés.

Les services de télécommunications ont une contribution significative à la création et à l'emploi du PIB, ce qui contribue à l'économie. Le progrès technique, la division sociale croissante du travail, l'augmentation de la demande de services des entreprises et de la population sont respectivement les principaux facteurs qui ont favorisé le développement et la diversification de services.

***Mots-clés:** l'économie mondiale, la mondialisation, le libre-échange, les services, les télécommunications, le progrès technique*

1. Introducere

Creșterea susținută a contribuției activităților de servicii la crearea PIB, la ocuparea forței de muncă și la expansiunea fluxurilor comerciale și investiționale internaționale reprezintă o coordonată majoră a proceselor de ajustare structurală care se desfășoară la ora actuală în plan mondial și, desigur, în economia UE. Aceste tendințe reprezintă reacții de răspuns la globalizarea și integrarea regională, efectele noilor tehnologii din domeniul informației și comunicațiilor (TIC) și, nu în ultimul rând, intensificarea concurenței în economia mondială. Amplificarea relevanței economice a serviciilor în toate economiile moderne – implicit în UE – trebuie asociată, înainte de toate, cu procesul accelerat de globalizare a acestor activități.

2. Metodologie

Telecomunicațiile și tehnologiile informaționale (TIC) reprezintă prin excelență o activitate internațională. Dezvoltarea tehnologică și implicațiile politice și economice ale utilizării TIC aspiră către o abordare transnațională ce atinge cote globale, unde colaborarea între state și participarea sectorului privat prin companiile naționale și cele multinaționale, în cadrul unei organizații internaționale, este determinantă.[5]

Republica Moldova desfășoară o activitate internațională de colaborare, în domeniul comunicațiilor electronice și tehnologiei informației, intensă și productivă. Țara face parte la diverse organisme, inițiative și proiecte din domeniu, atât la nivel de organizații internaționale, cât și la nivel regional și bilateral cu alte state. Printre principalele organizații interguvernamentale din domeniul telecomunicațiilor, la care Republica Moldova este parte sunt:

-Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor (UIT);

- Uniunea Poștală Universală (UPU);
- Conferința Europeană a administrațiilor de Poștă și Telecomunicații (CEPT);
- Comunitatea Regională în domeniul Comunicațiilor (CRC). [5]

3. Rezultate și analiză

Economia globală se caracterizează nu numai prin comerțul liber cu bunuri și libera circulație a capitalului. Pe lângă aceste componente, trebuie luată în calcul încă una. Este vorba de servicii de telecomunicații, privite ca parte distinctă a activității umane.

Trecerea timpului a dovedit, însă, că o analiză mai completă a fenomenului globalizării economiei nu poate face, în nici un caz abstracție de servicii. Acestea au început să joace un rol din ce în ce mai important în economia tuturor țărilor, îndeosebi a statelor dezvoltate.

Serviciile de telecomunicații au o contribuție semnificativă la crearea produsului intern brut și la ocuparea forței de muncă, fapt ce contribuie la dezvoltarea economiei.

Progresul tehnic, amplificarea diviziunii sociale a muncii, creșterea cererii de servicii din partea întreprinderilor și respectiv a populației sunt principalii factori care au favorizat dezvoltarea și diversificarea serviciilor.

Datorită rețelelor de telecomunicații, digitalizării și standardizării înlesnite acestor tehnologii, numeroase tipuri de servicii pot fi acum livrate prin intermediul rețelelor electronice practic în toate colțurile lumii, fără a mai fi nevoie de un contact nemijlocit între producător/furnizor și consumator/utilizator. Totodată, apariția internetului a contribuit la crearea a numeroase noi tipuri de servicii care pot fi tranzacționate pe plan internațional. Aceste servicii reprezintă fie activități cu valoare adăugată scăzută (precum intrările de date), fie activități mai sofisticate cu valoare adăugată ridicată (precum programele software, analizele financiare, activitățile de cercetare-dezvoltare chiar serviciile de educație).[4]

Comunicațiile electronice, ca și întregul sector al tehnologiei informației, au avut o evoluție dinamică, caracterizată prin restructurare, privatizare și liberalizare, pe fondul unor evoluții tehnologice spectaculoase. În prezent, companiile din sectorul comunicațiilor electronice implementează conceptul de „tripleplay”, oferind simul-

tan clienților – pe lângă serviciile TV tradiționale – servicii de telefonie, video conferință și acces la Internet în bandă largă, ca suport pentru alte noi servicii ca aplicațiile telematice (ansamblul serviciilor de telecomunicații furnizate suplimentar serviciilor telefonice care, utilizând tehnici de teleprocesare, permit utilizatorului să primească sau să transmită informații cu caracter public sau privat sau să efectueze operațiuni cum sunt consultare de fișiere, rezervări, tranzacții comerciale sau bancare).[3]

În timp ce segmentele de piață sunt redefinite, companiile trebuie să se deplaseze cu rapiditate pentru a ocupa noi teritorii, demonstrând că, în noua lume digitală, între atributele „mare” și „agil” nu mai există – a priori – o contradicție în termeni, deoarece și companiile mari vor fi nevoite să acționeze cu promptitudine pe noile segmente de piață. În ultimii ani, ca urmare a acestor evoluții economice, tehnico-științifice, s-a putut observa trecerea la o nouă paradigmă și în domeniul cercetării științifice. Aceste transformări – printre care se numără fenomene precum tranziția la noua economie bazată pe cunoaștere și globalizare – au generat concurență în atragerea capitalului uman de înaltă calificare, precum și necesitatea utilizării eficiente a resurselor pentru cercetare, aspect sintetizat de conceptul „value for money”.

Datorită accesului din ce în ce mai facil la Internet, E-mail-ului și comunicațiilor mobile performante, obținerea informațiilor și comunicarea cu consumatorii au costuri în mică scădere, oferind posibilitatea consumatorilor și producătorilor de a contribui activ la dezvoltarea produselor și serviciilor, ca exprimarea mai clară și mai directă a nevoilor lor. Impactul tehnologiilor informaționale și de comunicații moderne se manifestă cel mai pregnant în domeniul economic, dar influențează și celelalte domenii ale vieții umane. [2]

În anul 2015, volumul total al vânzărilor pe piața serviciilor publice de comunicații electronice (telefonie mobilă și fixă, acces la Internet mobil și fix, difuzare și retransmisie a programelor audiovizuale, alte activități în domeniul comunicațiilor electronice) a crescut, față de anul 2014, cu 120,5 mil. lei (+1,8%) și a depășit cifra de 6 mld. 922,2 mil. lei, această creștere fiind determinată, în temei, de dezvoltarea rapidă a pieței serviciilor de acces la Internet mobil și fix. [6]

Raportată la situația din alte țări/comunități, rata de penetrare a serviciilor de telefonie mobilă în R. Moldova (Diagrama 1) depășește

media globală (96,8%) cu 24,8 p.p. Acest indicator este cu 15,6 p. p. mai mare decât în România și cu 22,4 p. p. mai mic decât în Ucraina. Totodată, indicatorul respectiv este cu 1,1 p. p. mai mare decât media în statele UE (120,5%) și cu 16,5 p. p. mai mic decât media în țările CSI (138,1%).[6]

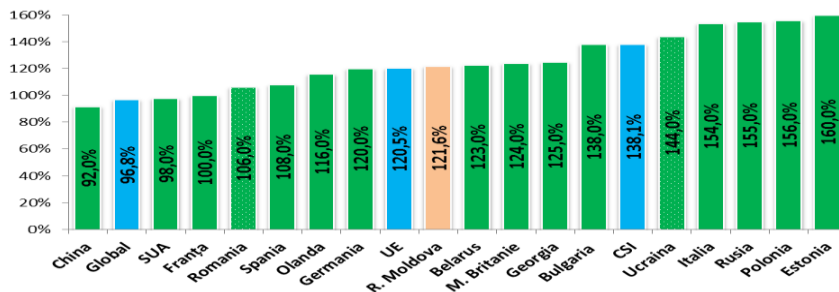

Diagrama 1. Ratele de penetrare a serviciilor de telefonie mobilă în R. Moldova și alte state/comunități
Sursa: ANRCETI

Valoarea ratei de penetrare a serviciilor de acces la Internet fix este de 15%, aceasta depășește media globală (10,3%) cu 4,7 p. p. Acest indicator este cu 5,7 p. p. mai mare decât cel înregistrat în Ucraina (9,3%) și cu 3,5 p.p. mai mic decât cel din România (18,5%).

Totodată, valoarea indicatorului respectiv este mai mare decât media din țările CSI cu 1,9 p.p. și mai mică cu 13,6 p. p. decât media de 28,6 % din statele UE (Diagrama 2).

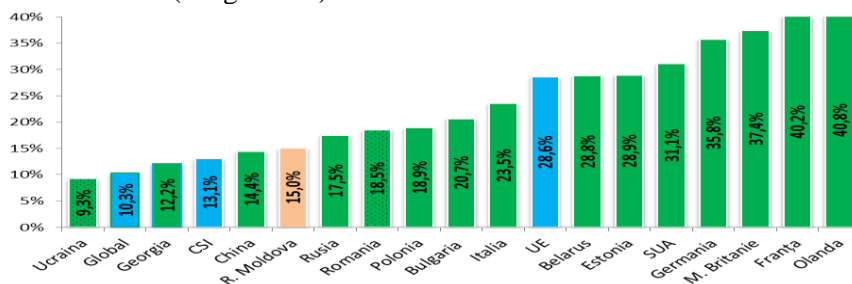

Diagrama 2. Ratele de penetrare a serviciilor de acces la Internet fix în R. Moldova și alte țări

Datele ANRCETI arată că în perioada de referință moldovenii au descărcat un volum mai mare de date și au utilizat mai frecvent

dispozitivele mobile pentru accesarea Internetului, inclusiv prin intermediul rețelelor 4G/LTE.

De menționat că în anul 2015 rata de acoperire a populației republicii cu semnal radio provenit din rețelele 4G/LTE a crescut de 2,5 ori și a ajuns la 84%, iar numărul abonaților la serviciile 4G a sporit de mai bine de patru ori: de la 32,9 mii, în 2014, la 132,7 mii, în 2015. Traficul mediu lunar per utilizator de Internet prin intermediul telefonului mobil/smartphone a crescut de peste 2,5 ori: de la 133 MB la 358 MB, iar traficul per abonat la serviciile de acces dedicat la Internet mobil (prin modemuri/carduri/USB) a sporit cu 16,2% și a însumat 9,3 GB.

Schimbarea preferințelor consumatorilor privind utilizarea serviciului voce prin rețelele de telefonie fixă va continua să aibă un impact negativ asupra pieței serviciilor de acest tip. Fenomenul respectiv se înscrie în trendul global de stagnare a pieței de telefonie fixă, trend cauzat de utilizarea de către abonați a altor servicii mai avantajoase: telefonie mobilă, servicii OTT (Over The Top): Skype, Viber etc. Această tendință va afecta și piața serviciilor de telefonie mobilă. Faptul că tot mai mulți utilizatori de telefonie mobilă utilizează serviciile voce oferite prin rețeaua Internet, precum și efectele serviciului de portabilitate a numerelor va conduce la diminuarea în continuare a numărului de abonați la serviciile de telefonie mobilă. [6]

Această tendință, care este caracteristică și pentru piața mondială de telefonie mobilă, va fi și mai pronunțată în anii următori, când numărul utilizatorilor de smartphone-uri va crește.

Perspectivile de dezvoltare a serviciilor sunt determinate de contribuția considerabilă a informatizării societății asupra creșterii economice și, respectiv, asupra îmbunătățirii calității vieții cetățenilor. Pornind de la aceste prerogative, se conturează și acțiuni de perspectivă ca:

1. Orientarea preponderentă, pe termen mediu, a dezvoltării la susținerea creșterii economice prin dezvoltarea suportului TIC al economiei, având ca scop final sporirea bunăstării și îmbunătățirea calității vieții cetățenilor;

2. Dezvoltarea infrastructurii cu scopul dezvoltării rețelelor locale de acces la Internet în bandă largă (fibra optică) în localitățile rurale defavorizate și neatractive din punct de vedere al relațiilor de piață;

3. Extinderea și dezvoltarea ansamblului de centre de acces public la Internet;

4. Elaborarea Programului serviciului universal în domeniul comunicațiilor electronice;

5. Informarea populației cu privire la aspectele ce țin de tranziția la televiziunea digitală;

6. Intensificarea utilizării TIC în mediul de afaceri, urmărind creșterea productivității muncii, a comerțului electronic, de promovare a mărfurilor prin Internet și a serviciilor publice de bază oferite on-line;

7. Implementarea programului privind e-Transformare a Guvernului;

8. Sporirea nivelului de securitate a registrelor publice de importanță statală, în primul rând a Registrului de stat al populației, precum și a gradului necesar de securitate a documentelor de identitate;[3]

9. Promovarea Programului privind implementarea și dezvoltarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență;

10. Schimbul de experiență cu parteneri europeni în implementarea legislației privind regimul infrastructurii rețelelor de comunicații electronice;

11. Adoptarea standardelor internaționale, regionale și ale altor țări necesare pentru domeniul TIC în calitate de standarde naționale și anularea celor conflictuale și depășite.[3]

4. Concluzii

Din analiza dezvoltării pieței comunicațiilor electronice - la nivel internațional, regional și național - din punct de vedere al dinamicii competitive și al eficienței induse de diferitele sisteme de reglementare, rezultă următoarea concluzie: pentru ca noile tehnologii să aibă un efect benefic la nivelul economiei naționale, trebuie îndeplinite câteva condiții de bază, legate de existența unei legislații specifice care să reglementeze mediul digital. În acest sens, guvernele trebuie să elaboreze un cadru legal adecvat și eficient privind reglementarea comunicațiilor electronice, comerțul electronic, utilizarea semnăturii electronice și protecția proprietății intelectuale în mediul digital, garantînd - în acest mod - accesul liber

și cu costuri rezonabile la infrastructura modernă de comunicații electronice, precum și la resursa esențială în această nouă economie - informația.

Referințe bibliografice

1. Guvernul RM, HOTĂRÎREA Nr. 255 din 09.03.2005 privind Strategia Națională de edificare a societății informaționale - "Moldova electronică".
2. Legea comunicațiilor electronice nr. 241-XVI din 15.11.2007.
3. Planul de activitate al Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor pentru anul 2016-ORDIN nr. 4 din 25 ianuarie.
4. Ghibuțiu Agnes, (2005), Comerțul electronic: factor de dezvoltare și integrare a României în Uniunea Europeană (E-commerce: a Means of Integrating Romania with the EU), în: Iancu, A. (Coord.), Dezvoltarea economică a României. Competitivitatea și integrarea în UE, Vol. II, Editura Academiei Române, Bucharest, p. 91-105 (ISBN 973-27-1183-3).
5. www.mtic.gov.md
6. www.anrceti.md
7. www.lex.justice.md
8. www.statistica.md